

**ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПИЛИПА
ОРЛИКА»
Кафедра журналістики**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА З ПРАКТИКУМОМ**

Освітня програма Початкова освіта

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 9 від — 5 лютого 2020 р.

Миколаїв 2019-2020

1. Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Сучасна українська мова з практикумом
Викладач	к.філол.н., доц. Грищенко Олександр Володимирович
Контактний тел.	066 055 33 63
E-mail:	olexandr.hry@i.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://mku.edu.ua Moodle
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю. Viber +38066 055 33 63 у робочі дні з 9.00 до 18.00

2. Анотація до дисципліни

Курс «Сучасна українська мова з практикумом» - обов'язкова компонента освітньої програми з циклу професійно-практичної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Дисципліна вивчається на 1 курсі у II семестрі та 2 – у III семестрі.

Дисципліна має на меті дати глибокі системні знання про одиниці різних рівнів української мови, опрацювати теоретичний матеріал про структуру й систему української мови з таких розділів: фонетика, фонологія, орфоепія, орфографія, графіка, морфеміка, словотвір, лексикологія, лексикографія, фразеологія, граматика (морфологія та синтаксис), навчити студентів робити мовні розбори (фонетичний, морфемний, лексичний, морфологічний та синтаксичний).

Курс «Сучасна українська мова з практикумом» спрямований на вироблення та вдосконалення мовних норм шляхом виконання практичних завдань, під час самостійної роботи та індивідуальної мовної практики, на формування національно свідомої мовної особистості, яка прагне постійно підвищувати рівень мовної культури та вміє застосовувати набуті знання та вміння в професійній діяльності.

3. Мета та цілі дисципліни

Основною **метою** курсу «Сучасна українська мова з практикумом» є інформування про місце й роль української мови в державі і світі, систематизація знання про норми сучасної української мови; розкриття специфіки функціональних стилів сучасної української літературної мови; формування мовнокомунікативної компетенції й головних комунікативних ознак досконалого мовлення; підвищенню рівня вмінь з культури усного та писемного мовлення і ділового мовлення, формування національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.

Завдання:

- 1) з'ясувати загальнонаціональний характер сучасної української мови, її місце в системі мов світу, функції мови;
- 2) знати законодавчу базу мовної розбудови та мовну ситуацію в Україні, орієнтуватися у мовній політиці в аспекті світового та європейського державотворення;
- 3) визначати обов'язкові для дотримання лінгвістичні норми різного типу, що мають винятково важливе значення для функціонування й розвитку освіти, науки, літератури, мистецтва та засобів масової комунікації;

- 4) вивчити специфіку функціональних стилів сучасної української мови, розуміти принципи класифікації та внутрішньої диференціації функціональних стилів;
- 5) засвоїти теоретичні положення про мовнокомунікативну компетенцію, головні комунікативні ознаки досконалого мовлення та культуру усного і писемного мовлення;
- 6) вільно оперувати набутими знаннями на практиці, здійснюючи правильний переклад текстів різних стилів;
- 7) володіти високим рівнем культури усного та писемного мовлення і ділового мовлення;
- 8) виявляти ознаки досконалого мовлення у практичній діяльності як усно, так і в письмовій формі.

4. Формат дисципліни

Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології.

Під час сесії формат очний (offline/Face to face).

5. Компетентності

Після успішного проходження курсу здобувач вищої освіти спеціальності **013 Початкова освіта** володітиме наступними загальними та фаховими компетентностями:

КЗ-1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку і виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.

КЗ-4. Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів.

КЗ-7. Соціокультурна. Здатність застосовувати знання, пов'язані з соціальною структурою і національною специфікою суспільства, особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, розуміння соціального контексту художніх творів. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції вчителя. Здатність до цінування і поваги до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей.

СК-1. Предметна компетентність. Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійно-наукових дисциплін, що є теоретичною основою змісту освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти, в освітньому процесі початкової школи. Здатність до організації освітньої діяльності у початковій школі відповідно до вимог НУШ. Здатність організувати освітній процес в інклюзивному класі. Здатність застосовувати сучасні методики і технології навчання молодших школярів. Здатність використовувати сучасні засоби, електронні та медіаресурси, цифрові

інструменти в освітніх цілях. Види предметних компетентностей: філологічна, математична, технологічна, природничо-наукова, мистецька.

СК-1.1. Філологічна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь і навичок, що становлять теоретичну основу початкового курсу мови навчання, мови вивчення, іноземної мови, літературного читання та їх окремих змістових ліній. Складниками філологічної компетентності є: лінгвістична, мовленнєва, літературознавча.

СК – 4. Методична компетентність. Здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні і проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової освіти. Методична компетентність ґрунтується на теоретичній і практичній готовності до проведення уроків за різними навчальними комплектами, що виявляється у сформованості системи дидактико-методичних знань і вмінь із окремих розділів та тем курсу, окремих етапів навчання і досвіду їхнього застосування та наявності емоційно-ціннісного ставлення до діяльності щодо навчання учнів певного предмету. Види методичної компетентності (МК) визначаються відповідно до предметів, що вивчаються у початковій школі, наприклад: СК – 4.1. МК у навчанні учнів математики; СК – 4.2. МК у навчанні учнів української мови тощо.

Складники методичної компетентності:

СК – 4.1. Нормативна. Здатність аналізувати й опрацьовувати нормативні документи для використання у професійній діяльності.

СК – 4.2. Варіативна. Здатність обирати найефективніший навчально-методичний комплект для досягнення цілей і завдань навчання предмету /освітній галузі у початковій школі, визначених Державним стандартом і навчальною програмою.

СК – 4.3. Спеціально-методична. Здатність до навчання молодших школярів будь-яких елементів змісту програми.

СК – 4.4. Контрольно-оцінювальна. Здатність до об'єктивного оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи відповідно до Державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів початкової школи, визначених у програмі.

СК – 4.5. Проєктувально-моделювальна. Здатність моделювати й організувати процес навчання предмету /освітній галузі у початковій школі; здатність добирати доцільні методи, форми і засоби навчання й забезпечення взаємодії під час проєктування діяльності учнів і вчителя на уроці.

СК – 4.6. Технологічна. Здатність застосовувати сучасні освітні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід у процесі вивчення певної освітньої галузі/предмету.

СК – 5. Професійно-комунікативна компетентність (ПКК). Здатність актуалізувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішної педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами; вміння долати комунікативні бар'єри, володіти технологією організації навчального діалогу з дітьми з особливими освітніми потребами та налагоджувати педагогічну співпрацю з батьками дітей з особливостями психофізичного розвитку.

6. Результати навчання

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни здобувач вищої освіти буде

Знати:

- сутність та законодавче забезпечення державного статусу української мови;
- мовну політику в аспекті світового та європейського державотворення та мовну ситуацію в Україні;
- літературні норми сучасної української мови, найпоширеніші відхилення від норм

- літературної мови, причини порушення літературних норм;
- систему функціональних стилів сучасної української мови, принципи класифікації та внутрішньої диференціації функціональних стилів;
 - вимоги до культури усного та писемного мовлення і ділового мовлення;
 - особливості добору мовних одиниць різних рівнів для наукового, офіційно-ділового, публіцистичного, інформаційного, розмовно-побутового, художнього, епістолярного та конфесійного стилів;
 - основні комунікативні ознаки досконалого мовлення: правильність, точність, логічність, чистота, образність, виразність, доречність, етичність, естетичність, багатство, достатність і ясність.

Вміти:

- розрізняти основні напрямки мовної політики в державі та світі;
- орієнтуватися в законодавчій базі мовної розбудови;
- застосовувати на практиці знання про норми сучасної української мови;
- визначати відхилення від норм літературної мови та причини порушення цих норм;
- орієнтуватись у системі функціональних стилів української мови;
- диференціювати мовний матеріал за можливістю його використання при укладанні текстів певних стилів;
- здійснювати достовірний переклад запропонованих зразків усіх різновидів функціональних стилів мови;
- редагувати запропоновані мовні матеріали щодо дотримання ознак досконалого мовлення;
- створювати зразки текстів різних функціональних стилів;
- оцінювати якість добору мовних одиниць з точки зору врахування ознак досконалого мовлення;
- реалізовувати вміння і навички з культури усного та писемного мовлення і ділового мовлення;
- здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних видів, визначаючи наявність ознак досконалого мовлення.

Програмні результати навчання

РН1. Володіння системою наукових знань із дисциплін загальної та професійної підготовки. Знання сучасних теоретичних основ освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.

РН2. Знання мети, завдань, змісту, методів, організаційних форм і засобів початкової освіти, сутності процесів виховання, навчання й розвитку учнів початкової школи; структури календарно-тематичного планування, особливостей ведення журналу обліку успішності учнів; специфіки виховної роботи на уроках й у позаурочній діяльності.

РН3. Знання вікових особливостей дітей, індивідуальних відмінностей у перебігу їхніх пізнавальних процесів.

РН17. Здатність до навчання впродовж життя і вдосконалення з високим рівнем автономності набутої під час навчання кваліфікації.

РН18. Здатність аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, працювати в команді, реалізувати свої права й обов'язки як члена демократичного

суспільства, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.

7. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	–
Семінарські заняття	–
Практичні заняття	60
Самостійна робота	60

8. Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Кількість кредитів/ годин	Вид підсумкового контролю	Обов'язкова / вибіркова
1-й, 2-й	1-й, 2-й	II, III	4 / 120	іспит	Обов'язкова

9. Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)», а також підвищив рівень знань мовленнєвих навичок, культуру усного та писемного мовлення; знання норм літературної мови; сформував національно-патріотичні цінності.

10. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

У період заліково-екзаменаційної сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом, викладачем.

11. Політика дисципліни

Неприпустимі плагіат та списування.

Пропущені практичні заняття з курсу «Сучасна українська мова з практикумом» зараховуються за умови їх практичного відпрацювання. Здобувачі вищої освіти мають виявити достатній рівень теоретичних знань із пропущеної теми, а також показати вміння їх практичного застосування. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування здобувачів вищої освіти. Якщо здобувач вищої освіти претендує на позитивну оцінку, необхідно виявляти активність і комунікабельність **на кожному** занятті, бути готовим до імпровізації та творчості.

Система вимог, правил здобувачів на заняттях:

- вчасно приходити до аудиторії відповідно до розкладу;
- не пропускати практичні заняття, про відсутність за поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь;

- системно опрацьовувати навчальну й наукову літературу за планами практичних занять і завданнями до них;
- виконувати самостійні роботи та завдання у визначені терміни;
- обов'язково бути присутніми на підсумковому контролях.

Узаємин із викладачами:

- поважно ставитися до викладачів, адміністрації, співробітників університету;
- не заважати викладачам проводити заняття;
- залишати аудиторію під час заняття з дозволу викладачів;
- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- відповідно до інтересів та уподобань брати участь у науково-дослідній роботі, конференціях, олімпіадах, виставках, конкурсах, запропонованих викладачами курсу;

Узаємин з іншими здобувачами:

- коректно поводитися зі своїми однокурсниками, завжди бути готовими їм допомогти;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших;
- вільно висловлювати свої погляди й переконання, якщо вони не зачіпають аналогічного права інших і не принижують їхньої людської гідності;
- уникати створення конфліктних ситуацій, а в разі виникнення таких ситуацій урегульовувати їх на засадах поваги й толерантності.

12. Схема дисципліни

Дата, год., тижд .	Теми практичних та самостійних занять	Форма діяльності, к-сть год	Література	Вага оцінки
1 курс, II СЕМЕСТР				
	Тема 1. Вступ. Українська мова серед інших мов 1. Українська мова – національна мова українського народу. 2. Українська мова в системі мов світу. 3. Функції мови. 4. Мова і держава. 5. Мовна ситуація в Україні.	Практичне заняття, 2 год	основна	5 балів

Дата, год., тижд .	Теми практичних та самостійних занять	Форма діяльності, к-сть год	Літерату ра	Вага оцінки
	Самостійні робота 1. Мовна політика в Україні 1. Державний статус української мови. 2. Мовна політика в аспекті світового та європейського державотворення. 3. Мовне будівництво в державі. 4. Законодавча база мовної розбудови.	Самостійна робота, 4 год	Основна, додатков а	
	Тема 2. Літературна мова. Норми літературної мови 1. Поняття «літературна мова». 2. Дві форми літературної мови. 3. Мовна норма. 4. Основні риси норм літературної мови. 5. Літературні норми сучасної української мови.	Практичне заняття, 2 год	основна	5 балів
	Самостійна робота № 2. Порушення мовних норм та відхилення від них 1. Найпоширеніші відхилення від норм літературної мови. 2. Причини порушення літературних норм.	Самостійна робота, 2 год	Основна, додатков а	
	Тема 3. Функціональні стилі сучасної української мови 1. Сильові різновиди сучасної української мови. 2. Система функціональних стилів: 2.1. Науковий стиль 2.2. Офіційно-діловий стиль 2.3. Публіцистичний стиль 2.4. Художній стиль 2.5. Розмовно-побутовий стиль 2.6. Епістолярний стиль. 3. Принципи класифікації та внутрішньої диференціації функціональних стилів.	Практичне заняття, 2 год	основна	5 балів

Дата, год., тижд .	Теми практичних та самостійних занять	Форма діяльності, к-сть год	Літерату ра	Вага оцінки
	<p>Тема 4-5. Основні комунікативні ознаки досконалого мовлення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика комунікативно-стилістичних якостей мовлення. 2. Правильність і точність мовлення. 3. Логічність і чистота мовлення. 4. Образність і виразність мовлення. 5. Багатство мовлення. 6. Мова і мовлення, мова і мислення – їх взаємозв'язок. 7. Стилїстика мови і мовлення. 	Практичне заняття, 4 год	основна	10 балів
	<p>Самостійна робота № 3-4. Комунікативні ознаки досконалого мовлення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шляхи піднесення грамотності й культури мовлення. 2. Чистота мови і пуризм: явище засмічення мови не літературними елементами. 3. Образотворча функція тропів. 4. Етичність й естетичність мовлення. 	Самостійна робота, 6 год	Основна, додатков а	
	<p>Тема 6. Лексико-семантичні мовні норми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лексикологія української мови. 2. Слово в лексичній системі української мови. 3. Групування слів за різними ознаками. 4. Синоніми, їх класифікація, особливості вживання. 5. Норми використання омонімів та паронімів. 6. Антоніми, особливості їх використання у мовленні. 	Практичне заняття, 2 год	основна	5 балів

Дата, год., тижд .	Теми практичних та самостійних занять	Форма діяльності, к-сть год	Літерату ра	Вага оцінки
	<p>Самостійна робота № 5. Лексика сучасної української мови з погляду її походження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Споконвічна та запозичена лексика. 2. Іншомовна лексика, шляхи проникнення в українську мову. 3. Інтернаціоналізми. 4. Українські слова в інших мовах. 	Самостійна робота, 2 год	Основна, додаткова	
	<p>Тема 7. Склад лексики сучасної української мови з погляду сфер вживання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальновживана і спеціальна лексика. 2. Слова-терміни. 3. Фахова термінологія. 4. Професіоналізми і канцеляризми. 5. Стилiстично забарвлена лексика. 6. Активна і пасивна лексика. 7. Архаїзми, історизми та неологізми. 8. Діалектизми, жаргонізми, просторічні слова. 	Практичне заняття, 2 год	основна	5 балів
	<p>Самостійна робота № 6. Лексичні норми сучасної української мови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Багатозначність слова. 2. Перифрази й евфемізми як елементи синонімічного ряду. 3. Приклади паронимазії. 4. Приклади антитези та оксюморона. 	Самостійна робота, 2 год	Основна, додаткова	
	<p>Тема 8. Фразеологічні мовні норми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про фразеологію і фразеологізм. 2. Класифікація фразем за ступенем злиття компонентів та за походженням. 3. Прислів'я, приказки та крилаті вислови. 	Практичне заняття, 2 год	основна	5 балів
	<p>Самостійна робота 7. Українська фразеологія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Джерела української фразеології 	Самостійна робота, 2 год	Основна, додаткова	
	Тема 9. Фонетичні норми сучасної	Практичне	основна	5 балів

Дата, год., тижд .	Теми практичних та самостійних занять	Форма діяльності, к-сть год	Літерату ра	Вага оцінки
	української мови 1. Голосні та приголосні звуки української мови. 2. Правила написання слів фонетичною транскрипцією. 3. Чергування голосних і приголосних звуків при словозміні та словотворенні.	заняття, 2 год		
	Тема 10. Орфоепічні норми сучасної української мови 1. Основні норми української літературної вимови голосних та приголосних звуків. 2. Норми вимови звукосполучень. 3. Позамовні чинники орфоепічних норм.	Практичне заняття, 2 год	основна	5 балів
	Тема 11. Орфографічні норми сучасної української мови 1. Норми української графіки. 2. Український алфавіт. 3. Принципи української орфографії. 4. Поняття орфограми. 5. Основні види орфограм української мови.	Практичне заняття, 2 год	основна	5 балів
	самостійна робота № 8-9. Орфоепічні та орфографічні норми сучасної української мови 1. Шляхи усунення помилок у вимові голосних та приголосних української мови. 2. Правила переносу слів: загальні та технічні правила переносу слів. 3. Правила правопису українських, російських та іноземних прізвищ. 4. Абревіатури, особливості їх правопису. 5. Основні зміни правопису 2019 р.	Самостійна робота, 6 год	Основна, додашков а	
	Тема 12. Правопис слів іншомовного походження 1. Іншомовні слова в українській мові. 2. Правила написання слів іншомовного походження. 3. Правопис <i>и, і, ї, е, є</i> . 4. Вживання м'якого знака і апострофа у словах іншомовного походження.	Практичне заняття, 2 год	основна	5 балів

Дата, год., тижд	Теми практичних та самостійних занять	Форма діяльності, к-сть год	Література	Вага оцінки
	Всього за семестр:	ПЗ – 24 год СР – 24 год		
Відповідно до розкладу	Тема 1. Іменник як частина мови 1. Загальне значення іменника і його граматичні ознаки. 2. Семантико-граматичні категорії: істот і неістот, загальні і власні назви, іменники з конкретним і абстрактним значенням, категорія збірності і одиничності. 3. Граматичні категорії іменника: роду, числа і відмінка. 4. Відмінювання іменників, їх поділ на відміни. 5. Поділ на групи іменників I та II відміни. 6. Форми іменників I, II, III та IV відміни.	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
	самостійна робота № 1. Іменник у сучасній українській мові 1. Способи творення іменників. 2. Особливості стилістичного використання іменників. 3. Явище субстантивації.	Самостійна робота, 3 год	Основна, додаткова	
Відповідно до розкладу	Тема 2. Прикметник як частина мови 1. Значення прикметника його граматичні ознаки. 2. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні. 3. Ступені порівняння якісних прикметників. 4. Повні і короткі форми прикметників. 5. Способи творення прикметника.	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
	Самостійна робота № 2. Прикметник у сучасній українській мові, його відмінювання 1. Відмінкові парадигми прикметників. 2. Особливості стилістичного використання прикметників	Самостійна робота, 3 год	Основна, додаткова	

Дата, год., тижд	Теми практичних та самостійних занять	Форма діяльності, к-сть год	Література	Вага оцінки
	вищого й найвищого ступенів порівняння. 3. Явище ад'єктивації.			
Відповідно до розкладу	Тема 3. Числівник як частина мови, його відмінювання 1. Значення числівника, його граматичні ознаки. 2. Розряди за значенням і граматичними ознаками. 3. Групи числівників за будовою. 4. Типи відмінювання та правопис відмінкових форм числівників.	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
	Самостійна робота № 3 Нормативне вживання числівників 1. Способи творення числівників. 2. Зв'язок числівників із іменниками.	Самостійна робота, 3 год	Основна, додаткова	
Відповідно до розкладу	Тема 4. Займенник як частина мови, його відмінювання 1. Значення займенників. 2. Співвідношення займенників з іншими частинами мови. 3. Розряди займенників за значенням, групи за будовою. 4. Відмінювання та способи творення займенників.	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
	Самостійна робота № 4 Нормативне вживання займенників. 1. Перехід займенників у інші частини мови 2. Стилістичне використання займенників. 3. Явище прономеналізації.	Самостійна робота, 3 год	Основна, додаткова	
	Тема 5-7. Дієслово як частина мови 1. Дієслово, його значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. 2. Форми дієслова. 3. Інфінітив як початкова форма дієслова. 4. Категорія виду. 5. Активний та пасивний стан дієслова 6. Форми теперішнього,	Практичне заняття, 6 год	основна	9 балів

Дата, год., тижд .	Теми практичних та самостійних занять	Форма діяльності, к-сть год	Літерату ра	Вага оцінки
	<p>майбутнього і минулого часу.</p> <p>7. Категорія особи.</p> <p>8. Дієвідміни дієслів, правила поділу дієслів на дієвідміни, особливості дієвідмінювання дієслова.</p> <p>9. Безособові дієслова.</p> <p>10. Дієприкметник, його морфологічні ознаки та особливості творення.</p> <p>11. Перехід дієприкметників у прикметники та іменники.</p> <p>12. Дієприкметниковий зворот.</p> <p>13. Дієприслівник, його граматичні особливості.</p> <p>14. Творення дієприслівників.</p> <p>15. Дієприслівниковий зворот.</p>			
Відповідно до розкладу	<p>Тема 8. Нормативне вживання прислівників</p> <p>1. Прислівник, його семантика, морфологічні різновиди, творення ступенів порівняння.</p> <p>2. Правопис прислівників.</p> <p>3. Способи творення прислівників.</p> <p>4. Перехід прислівників у інші частини мови.</p>	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
Відповідно до розкладу	<p>Тема 9. Нормативне вживання службових частин мови. Вигук</p> <p>1. Походження і морфологічний склад прийменників.</p> <p>2. Правопис прийменників.</p> <p>3. Сполучник. Групи сполучників за походженням та синтаксичною роллю в реченні.</p> <p>4. Загальне поняття про частку як службову частину мови.</p> <p>5. Формотворчі та словотворчі частки.</p> <p>6. Вигук як особлива частина мови.</p> <p>7. Групи вигуків за значенням та походженням.</p> <p>8. Характерні ознаки звуконаслідувальних слів.</p>	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
	Самостійна робота № 5-6. Нормативне вживання службових частин мови. Вигук	Самостійна робота, 6 год	Основна, додаткова	

Дата, год., тижд .	Теми практичних та самостійних занять	Форма діяльності, к-сть год	Літерату ра	Вага оцінки
	<p>1. Вживання прийменників з відмінковими формами іменників та субстантивованих слів.</p> <p>2. Особливості правопису сполучників.</p> <p>3. Правила написання часток. Особливості стилістичного використання часток. Функції часток у реченні.</p> <p>4. Особливості використання в мовленні вигуків та звуконаслідувальних слів, їх перехід в інші частини мови.</p>			
Відповідно до розкладу	<p>Тема 10. Граматика. Синтаксис сучасної української мови. Словосполучення</p> <p>1. Поняття про словосполучення</p> <p>2. Типи словосполучень за будовою, за морфологічним вираженням головного слова.</p> <p>3. Семантико-синтаксичні відношення в підрядних словосполученнях.</p> <p>4. Різновиди словосполучень за типом підрядного зв'язку.</p>	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
	<p>Тема 11. Просте речення як тип синтаксичної конструкції</p> <p>1. Принципи класифікації речень. Типи речень.</p> <p>2. Поняття про односкладне та двоскладне речення.</p> <p>3. Загальна характеристика головних членів речення.</p> <p>4. Підмет, його функція і способи його вираження.</p> <p>5. Складений підмет.</p> <p>6. Семантичні і структурні ознаки присудка.</p> <p>7. Типи присудків.</p>	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
Відповідно до розкладу	<p>Тема 12. Другорядні члени речення</p> <p>1. Непоширені й поширені речення.</p> <p>2. Додаток як синтаксичне вираження об'єкта.</p> <p>3. Прямий і непрямий додаток.</p> <p>4. Означення як синтаксичне вираження атрибута.</p> <p>5. Узгоджене й неузгоджене означення, засоби</p>	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали

Дата, год., тижд	Теми практичних та самостійних занять	Форма діяльності, к-сть год	Література	Вага оцінки
	їх вираження. 6. Прикладка як особливий вид означення. 7. Семантико-синтаксичні різновиди обставин та засоби їх вираження.			
Відповідно до розкладу	Тема 13. Односкладне речення 1. Принципи класифікації односкладних речень. 2. Структурно-семантичні різновиди односкладних речень. 2.1. Означено-особові речення. 2.2. Неозначено-особові речення. 2.3. Узагальнено-особові речення. 2.4. Безособові речення. 2.5. Інфінітивні речення. 3. Номінативні речення. 4. Вокативні речення.	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
Відповідно до розкладу	Тема 14. Просте ускладнене речення 1. Ускладнення простих речень. 2. Різновиди ускладнень. 3. Речення з однорідними членами.	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
	самостійна робота № 7. Розділові знаки при однорідних членах речення. 1. Розділові знаки між однорідними членами речення. 2. Узагальнюючі слова і розділові знаки при них. 3. Добір та характеристика речень з однорідними членами, використаних у текстах різних стилів.	Самостійна робота, 3 год	Основна, додаткова	
Відповідно до розкладу	Самостійна робота № 8. Розділові знаки при вставних словах і словосполученнях, вставних реченнях, звертаннях, при відокремлених членах речення. 1. Особливості організації речень із звертаннями, умови їх функціонування, правила постановки розділових знаків. 2. Використання вставних слів, словосполучень та речень,	Самостійна робота, 6 год	Основна, додаткова	

Дата, год., тижд .	Теми практичних та самостійних занять	Форма діяльності, к-сть год	Література	Вага оцінки
	розділові знаки при них. 3. Правила відокремлення другорядних членів речення, уточнюючі додатки, означення, обставини. 4. Пунктуація в реченнях з відокремленими та уточнюючими членами речення.			
Відповідно до розкладу	Тема 15. Складне речення як синтаксична конструкція. Складносурядне речення 1. Типологічні ознаки складного речення. 2. Класифікація складних речень. 3. Загальна характеристика складносурядних речень. 4. Структурно-семантичні типи складносурядних речень.	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
Відповідно до розкладу	Тема 16. Складнопірядне речення. Типи складнопірядних речень 1. Поняття про складнопірядне речення. 2. Структурні особливості складнопірядних речень, засоби зв'язку предикативних частин. 3. Принципи класифікації. 4. Складнопірядні з пірядними з'ясувальними й означальними.	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
	Самостійна робота № 9. Розділові знаки у складносурядному та складнопірядному реченнях 1. Вживання коми між частинами складносурядного речення, випадки, коли кома не ставиться. 2. Крапка з комою і тире між частинами складносурядного речення. 3. Використання сполучників і сполучних слів у складнопірядних реченнях різних типів. 4. Кома у складнопірядних реченнях із простими і складними сполучниками. 5. Кома між однорідними пірядними частинами. 6. Тире і крапка з комою в	Самостійна робота, 6 год	Основна, додаткова	

Дата, год., тиждень	Теми практичних та самостійних занять	Форма діяльності, к-сть год	Література	Вага оцінки
	складнопідрядних реченнях.			
Відповідно до розкладу	Тема 17. Безсполучникові складні речення 1. Граматичне значення і граматична форма безсполучникового складного речення. 2. Структурно-семантичні типи безсполучникових складних речень. 3. Речення з однотипними й різнотипними частинами.	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
Відповідно до розкладу	Тема 18. Багатокомпонентні складні речення 1. Багатокомпонентні складнопідрядні речення. 2. Різновиди неелементарних складнопідрядних речень (речення з однорідною, неоднорідною супідрядністю, з послідовною підрядністю). 3. Складні синтаксичні конструкції. 4. Період як синтаксичне явище.	Практичне заняття, 2 год	основна	3 бали
	Самостійна робота 10. Розділові знаки при прямій мові та цитатах 1. Розділові знаки при прямій мові, коли слова автора стоять перед прямою мовою, після прямої мови, в середині прямої мови. 2. Розділові знаки при цитатах. 3. Вживання лапок не при прямій мові.	Самостійна робота, 3 год	Основна, додаткова	
	Всього за семестр:	ПЗ – 36 год СР – 36 год		
	Всього за II та III семестри:	ПЗ – 60 год СР – 60 год		

13. Система оцінювання та вимоги

Процес контролю й оцінки результатів вивчення курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» ґрунтується на системі **основних вимог (принципів)**.

Принцип дієвості полягає в тому, що перевірка й оцінка знань студентів мають стимулювати студентів і викладачів до зусиль щодо досягнення в навчальній роботі нових успіхів.

Принцип системності виражається в тому, що перевірка й оцінка знань здійснюється планово, контроль має бути неперервним протягом усього процесу навчання, перевірка й оцінка знань проводяться в певній послідовності з поступовим ускладненням завдань.

Принцип індивідуальності перевірки й оцінки знань означає, що викладач прагне глибокої та справедливої оцінки успіхів кожного студента, а не групи загалом.

Принцип об'єктивності означає, що кожна окрема оцінка має бути об'єктивною, тобто відповідати істинній якості і кількості засвоєних знань, умінь і навичок. В іншому разі оцінка втрачає не тільки своє педагогічне значення, але й завдає шкоди освітньому процесу.

Принцип єдності вимог полягає в тому, що один і той самий рівень знань, умінь і навичок має поціновуватися всіма викладачами однаково.

Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою. Загальне оцінювання на основі 100-бальної системи за один семестр включає:

№ з/п	Вид діяльності (завдання)	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів	
			II сем	III сем
	Практичне заняття	5 б за одне практичне заняття у II семестрі (12x5=60 б.), 3 б за одне практичне заняття у III семестрі (18x3=54 б.).	60	54
	Тестування	Максимальна оцінка за тест 10б.	40	10
	Тези	Робота з новим українським правописом. Тезисний конспект основних змін.	–	6
	Іспит	У кожному екзаменаційному білеті по три питання: теоретичне питання, практичне завдання на грамотність, редагування фрагменту тексту на знання літературних норм. Кожне питання – 10 б.	–	30
	Всього		100	100

Основними критеріями оцінки комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти на практичному занятті є:

1) ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється;

2) повнота, правильність і точність відповіді;

3) оволодіння мовою та способами взаємодії з людьми, навички роботи в групі. Здобувач вищої освіти має вміти відрекомендувати себе, написати листа, анкету, заяву, поставити запитання, вести дискусію;

4) здобувач вищої освіти повинен засвоїти мовленнєвий етикет та етичні норми спілкування;

5) внутрішні ресурси, необхідні для побудови ефективної комунікативної дії у визначеному колі ситуацій міжособистісної взаємодії.

Вимоги до письмової роботи: концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань. Плагіат не припустимий!

Умови допуску до підсумкового контролю: виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.

Форми контролю:

Форми **поточного** контролю успішності навчання: усне опитування (фронтальне, індивідуальне), співбесіда.

Форми **семестрового** контролю успішності навчання: написання підсумкової контрольної роботи.

Форма **підсумкового** контролю успішності навчання: іспит.

14. Рекомендована література

Основна література:

1. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів : Світ, 1990. 231 с.
2. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів : Світ, 2003. 432 с.
3. Багмут А. Й. та ін. Інтонація як засіб мовної комунікації. Київ : Наук. думка, 1980. 243с.
4. Багмут А. Й. Семантика і інтонація в українській мові. Київ : Наук. думка, 1991. 168 с.
5. Глібчук Н. М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум : навч. посіб. Київ : Знання, 2009. 486 с.
6. Доленко М. П. та ін. Сучасна українська мова. Київ : Вища шк., 1987. 349 с.
7. Дудик П.С. Стилiстика української мови : навч. посiб. Київ : ВЦ «Академiя», 2005. 368с.
8. Єрмоленко С. Я. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ : Либідь, 2001. 224 с.
9. Жанри і стилі в історії української літературної мови / Відп. ред. С. Я. Єрмоленко. Київ: Наук. думка, 1989. 288 с.
10. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови. Київ : Вища шк., 1987. 375 с.
11. Козачук Г. О., Шкуратяна Н. Г. Практичний курс української мови : навч. посіб. Київ : Вища шк., 1994. 367 с.
12. Сучасна українська літературна мова / За ред. А. П. Грищенка. Київ : Вища шк., 1993. 366 с.
13. Сучасна українська літературна мова / За ред. М. Я. Плющ. Київ : Вища шк., 1994. 416 с.
14. Український правопис. Київ : Наук. думка, 2004. 240 с.
15. Чак Є. Д. Складні випадки українського слововживання. Київ : Рад. школа, 1969. 234 с.
16. Ющук І. П. Українська мова : посібник. Київ : Либідь, 2004. 640 с.

Додаткова:

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / За ред. О. Сербенської. Львів : Світ, 1994. 152 с.
2. Богдан С. К. Мовний етикет українців : традиції і сучасність. Київ : Рідна мова, 1998. 475 с.
3. Івченко А. Українська народна фразеологія : ономазіологія, ареали, етимологія. Харків : Фоліо, 1999. 304 с.

4. Калашник В. С. Фразотворення в українській поетичній мові радянського періоду (Семантико-типологічний аспект). Харків : Вища шк., 1985. 172 с.
5. Капська А. Й. Виразне читання : посібник. Київ : Вища школа, 1986. 167 с.
6. Карпіловська Є. Тенденції розвитку сучасного українського лексику : Чинники стабілізації інновацій. Українська мова. 2007. No 4. С. 3–14.
7. Коваль А. П. Ділове спілкування : навч. посіб. Київ : Либідь, 1992. 280с.
8. Краснова Л. Текст як художня цілісність. Українська мова та література. 2000. No 11. С. 5–6.
9. Мацько Л. І. та ін. Риторика : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2006. 310 с.
10. Мілева І. В. Евфемістичні вирази у фразеологічних словниках. Лінгвістика. Луганськ : Альма-матер, 2006. No 2. С. 74 –82.
11. Мокиєнко В. М. Славянская фразеология. 2-е изд., испр. и доп. Москва : Высш. шк., 1989. 287 с.
12. Півторак Г. П. Українці: звідки ми і наша мова? Київ : Наук. думка, 1993. 200 с.
13. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг. Київ : Критика, 2005. 463 с.
14. Тараненко О. О. Українська мова в сучасній Україні. Культура слова. Київ, 2000. No 53–54. С. 33–42.
15. Тараненко О. О. Українська мова і сучасна мовна ситуація в Україні. Мовознавство. 2001. No 4. С. 3–9.
16. Тараненко О. О. Українсько-російський суржик: статус, тенденції, оцінки, прогнози. Мовознавство. 2008. No 1. С. 14–30.
17. Ужченко В. Д., Авксентьев Л. Г. Українська фразеологія. Харків : Основа, 1990. 167 с.
18. Чабаненко В. А. Стилїстика експресивних засобів української мови : монографія. Запоріжжя : ЗДУ, 2002. 351 с.